Evaluatie Beleidskader participatie en re-integratie
Gemeente Midden-Delfland
2025- 2026

Opzet evaluatie

De gemeenteraad heeft op 22 oktober 2024 ingestemd met een nieuw beleidskader 'participatie en re-integratie 2025-2026'.
Voor u ligt de evaluatie van dit nieuwe beleidskader, het gaat over de periode januari 2025 tot april 2026. Wij willen u hiermee informeren over de behaalde resultaten en de verbeterpunten die zijn geformuleerd.

De uitgangspunten van de participatiewet en de opdracht voor de gemeente die hieruit voortvloeien worden eerst toegelicht. Vervolgens worden de doelstellingen van het participatie- en re-integratie beleidskader benoemd. De landelijke ontwikkelingen op de arbeidsmarkt worden kort besproken en uiteindelijk volgen de resultaten van het beleidskader en de verbeterpunten voor de komende periode.

De re-integratieopdracht

Het gemeentebestuur heeft op grond van artikel 7 van de Participatiewet de opdracht om bepaalde groepen inwoners te ondersteunen bij hun arbeidsinschakeling. In de allereerste plaats gaat het daarbij om inwoners die een bijstandsuitkering, een lOAW-uitkering[1] of een IOAZ-uitkering[2] ontvangen. Daarnaast kunnen ook inwoners die een nabestaanden- of wezenuitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet ontvangen of niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers) aanspraak maken op ondersteuning van de gemeente.

Het uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen deelneemt (participeert) en zoveel mogelijk in het eigen levensonderhoud voorziet. De doelstelling van de wet is om zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden of te ondersteunen op de werkplek. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar het hoogst haalbare, namelijk betaald werk. Wanneer dit niet lukt is vrijwilligerswerk of dagbesteding ook mogelijk. Iedereen doet mee naar vermogen.

Uitgangspunt Midden-Delfland

Uitgangspunt bij het verstrekken van uitkeringen is tijdelijke inkomensondersteuning, gericht op het (wederom) verkrijgen van financiële zelfstandigheid. Daarom beoordelen we van alle inwoners met een bijstandsuitkering de mogelijkheden voor arbeidsparticipatie. Op basis van hun positie op de participatieladder volgt een re-integratietraject op maat, bemiddeling naar vrijwilligerswerk of een andere vorm van participatie. En, indien nodig, een doorverwijzing voor hulpverlening.

Het motto van Midden-Delfland op gebied van re-integratie en participatie is als volgt;
'Iedereen in Midden-Delfland werkt, werkt aan of werkt mee.'

Het doel is dat zoveel mogelijk inwoners van Midden-Delfland voorzien in hun eigen levensonderhoud door middel van betaald werk. Degene die (nog) niet in staat is om te werken participeert naar vermogen.

---

[1] Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers. Het is een inkomensondersteuning voor mensen die na hun vijftigste werkloos zijn geworden en bij wie de WW-uitkering is afgelopen.
[2] Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschiktheid gewezen zelfstandigen. Dit is een uitkering die het inkomen aanvult tot het bijstandsniveau voor zelfstandigen van 55 jaar of ouder die hun bedrijf stoppen of moeten beëindigen vanwege onvoldoende opbrengsten, en de pensioenleeftijd nog niet hebben bereikt.

Met betrekking tot Werk en Inkomen staat in het Hoofdlijnenakkoord 2026-2030 dat de gemeente passende sociale ondersteuning biedt aan wie het niet (meer) zelf kan. De ondersteuning is dichtbij, laagdrempelig en gericht op het versterken van de eigen kracht van mensen.

Doelstellingen beleidskader participatie en re-integratie:

1. Beperking van (her)instroom
2. Duurzame uitstroom van inwoners in de uitkering richting werk of studie
3. Verhogen van de participatie voor de groep die (nog) niet naar werk kan

Om de gestelde doelen te bereiken zijn de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- Door langdurige krapte op de arbeidsmarkt zijn de meeste mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt uitgestroomd naar werk. De inwoners waarbij het nog niet is gelukt om ze naar werk toe te leiden is vaak sprake van multi-problematiek op gebied van gezondheid, financiën of psychosociaal. Met het nieuwe beleidskader is ruimte gegeven om niet primair te sturen op snelle uitstroom richting werk, maar op participatie in bredere zin.
- Bij participatie kan worden gedacht aan activering voor maatschappelijk geïsoleerde inwoners, of een vorm van vrijwilligerswerk of een andere manier van maatschappelijke deelname. Een toename van participatie heeft maatschappelijke meerwaarde.
- Bij het inzetten van re-integratietrajecten wordt maatwerk geboden. De klantmanagers, en gelijktijdig de inwoners, hebben een ruimere keuze uit trajecten en kunnen dit bij verschillende (lokale) partijen afnemen.
- De klantmanagers hebben meer regie en er wordt uitgegaan van hun professionaliteit en expertise bij het maken van afwegingen.
- Lokaal heeft de voorkeur, maar waar nodig wordt regionaal opgetrokken.

Landelijke ontwikkelingen:
Arbeidsmarktregio Haaglanden
Er is krapte op de arbeidsmarkt en er wordt binnen de arbeidsmarktregio Haaglanden gezamenlijk opgetrokken om kansen voor onze inwoners en ondernemers te ontwikkelen en optimaal te benutten. Dit gebeurt onder het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Haaglanden (RPA). Zo zijn er scholingsvouchers voor werkenden om zich te laten om- of bijscholen binnen een kansrijke sector zoals zorg- en welzijn, logistiek en transport of IT.

Uit onderzoek[3] blijkt dat het klantenbestand in het gehele land wijzigt naar een groep waarvan de problematiek steeds complexer wordt. Dit komt onder andere door ontwikkelingen in 2015 waardoor steeds meer mensen met een arbeidsbeperking onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen.

Participatiewet in balans
Vanaf 2026 wordt de participatiewet aangepast met als doel om de inwoner centraal te stellen, meer uit te gaan van vertrouwen en ruimte te bieden voor maatwerk. De wijzigingen worden aan de hand van 3 sporen, over een periode van 3 jaar doorgevoerd. Spoor 1 zet in op verbeteringen op korte termijn zoals meer ruimte voor maatwerk. Eén van de aanpassingen is de aandacht voor maatschappelijke participatie en de erkenning dat niet iedereen richting werk kan worden begeleid. Voor die groep bestaat onder de aangepaste wet de mogelijkheid om in te zetten op maatschappelijke participatie. Tijdens spoor 2 gaat het om een structurele herziening van de participatiewet op de langere termijn. En spoor 3 richt zich op het versterken van de vakkundigheid

[3] 'Re-integratiedienstverlening door gemeenten. Budgetten, instrumenten, doelgroepen en kosten'. Significant APE, 25 november 2025, Re-integratiedienstverlening door gemeenten

en professionaliteit van medewerkers in de uitvoering. De aangepaste wet heet de ‘Participatiewet in balans’.

Wet van School naar Duurzaam Werk
Het doel van de wet is om kansengelijkheid onder jongeren te vergroten door betere begeleiding bij de overgang van school naar werk en het behouden van werk. Het gaat om jongeren die moeite hebben om aan het werk te komen en aan het werk te blijven waarbij het gaat om jongeren uit het praktijkonderwijs, het voortgezet onderwijs, mbo-niveau 1, mbo-niveau 2 bol en voortijdig schoolverlaters tot 27 jaar. Onder de laatste groep vielen voorheen jongeren tot 23 jaar.

Situatie Midden-Delfland
Er volgt een vergelijking met de cijfers die in het beleidskader participatie en re-integratie zijn opgenomen afgezet tegen de cijfermatige situatie tot en met juni 2026.
Eind december 2023 ontvingen 166 huishoudens een uitkering vanuit de Participatiewet in gemeente Midden-Delfland, dat zijn 208 personen. Dit aantal is stabiel gebleven in heel 2023. Een groot deel van deze inwoners heeft een forse afstand tot de arbeidsmarkt. Dat blijkt onder andere uit de uitkeringsduur, bijna 38% van ons bestand ontvangt 4 jaar of langer een bijstandsuitkering en nog eens 22% heeft langer dan een jaar een uitkering (zie tabel 1).

Tabel 1 Uitkeringsduur in huishoudens (peildatum 31 december 2023)

Periode	Aantal	Percentage*
0 tot 1 jaar	**36**	**22%**
1 tot 2 jaar	**30**	**18%**
2 tot 3 jaar	**20**	**12%**
3 tot 4 jaar	**17**	**10%**
4 jaar of langer	**63**	**38%**
Totaal	**166 huishoudens**	**100%**

*) de percentages uit de oorspronkelijk tabel uit het beleidskader participatie en re-integratie zijn gecorrigeerd nadat hier een fout in was geconstateerd.

Ons uitkeringenbestand bestaat voor een kwart uit personen van 56 jaar of ouder, 12% is 27 jaar of jonger (zie tabel 2).

Tabel 2 Leeftijd (peildatum 31 december 2023)

Leeftijdscategorie	Aantal	Percentage
< 27 jaar	**25**	**12%**
28 tot 35 jaar	**37**	**18%**
36 tot 45 jaar	**49**	**23%**
46tot 55 jaar	**45**	**22%**
>56 jaar	**52**	**25%**
Totaal	**208 personen**	**100%**

Tabel 3 laat zien dat 73% van ons bestand een arbeidsplicht heeft. Dit betekent dat de verwachting bestaat dat ook een groot deel van de groep die reeds langere tijd in de uitkering zit (op de langere termijn) in staat is tot het verrichten van arbeid, al dan niet met ondersteuning van bijvoorbeeld een loonkostensubsidie.

Tabel 3 Aantal ontheffingen arbeidsplicht (peildatum 31 december 2023)

Type	Aantal	Percentage
Tijdelijke ontheffing	47	23%
Duurzame ontheffing	9	4%
Arbeidsplicht opgelegd	152	73%
Totaal	208	100%

Huidig bestand

Begin juni ontvangen 172 huishoudens in Midden-Delfland een bijstandsuitkering, dat zijn 212 personen. Dit is een stabiel bestand vanaf september 2025. Ook nu valt op dat de grootste groep, namelijk 50%, 4 jaar of langer een uitkering ontvangt. Dit is een toename van 12% ten opzichte van 2023. De overige categorieën zijn allen licht afgenomen.

Om de aantallen in perspectief te plaatsen is het goed om de bijstandsdichtheid te benoemen. Waar dit in Midden-Delfland om (in per mei 2024) 1,7% gaat, is dit 3% bij de vergelijkingsgroep.

Tabel uitkeringsduur (peildatum maart 2026)

Periode	Aantal	Percentage
0 tot 1 jaar	31	18%
1 tot 2 jaar	20	12%
2 tot 3 jaar	22	13%
3 tot 4 jaar	13	7%
4 jaar of langer	86	50%
Totaal	172 huishoudens	

Tabel leeftijd (peildatum juni 2026)

Leeftijdscategorie	Aantal	Percentage
< 27 jaar	26	12%
28 tot 35 jaar	41	20%
36 tot 45 jaar	54	25%
46tot 55 jaar	46	22%
>56 jaar	45	21%
Totaal	212 personen	

Tabel 3 Aantal ontheffingen arbeidsplicht (peildatum juni 2026)

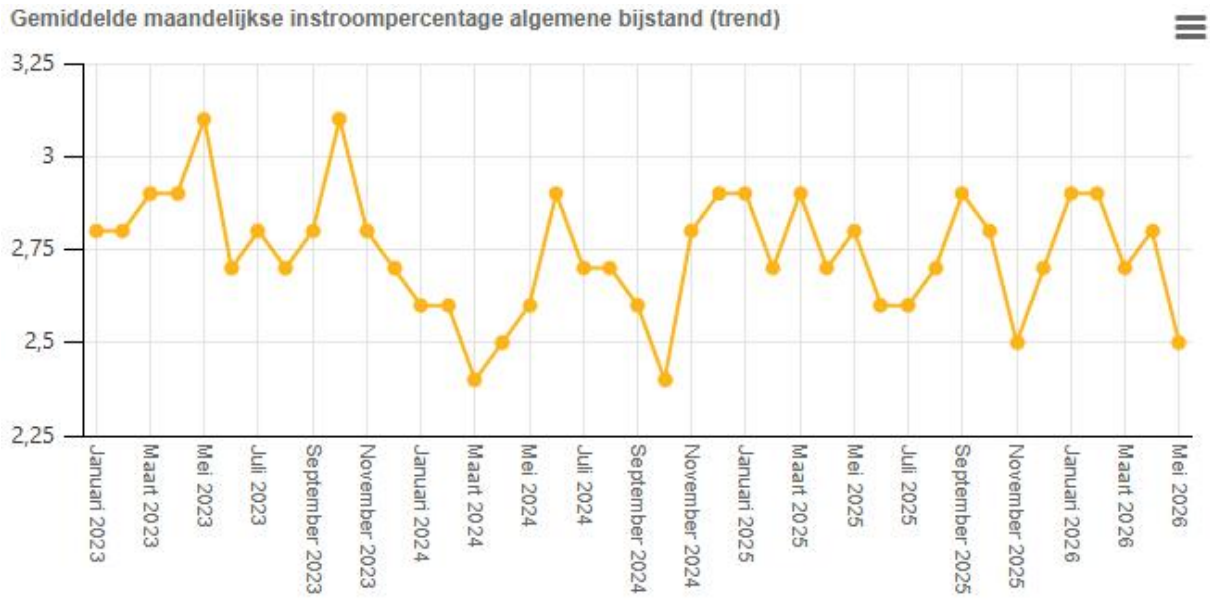
Type	Aantal	Percentage
Onbekend	5	2%
Tijdelijke ontheffing	50	24%
Duurzame ontheffing	13	6%
Arbeidsplicht opgelegd	144	68%
Totaal	212	

Welke conclusies kunnen aan de verschillende tabellen uit 2023 en 2026 worden verbonden?

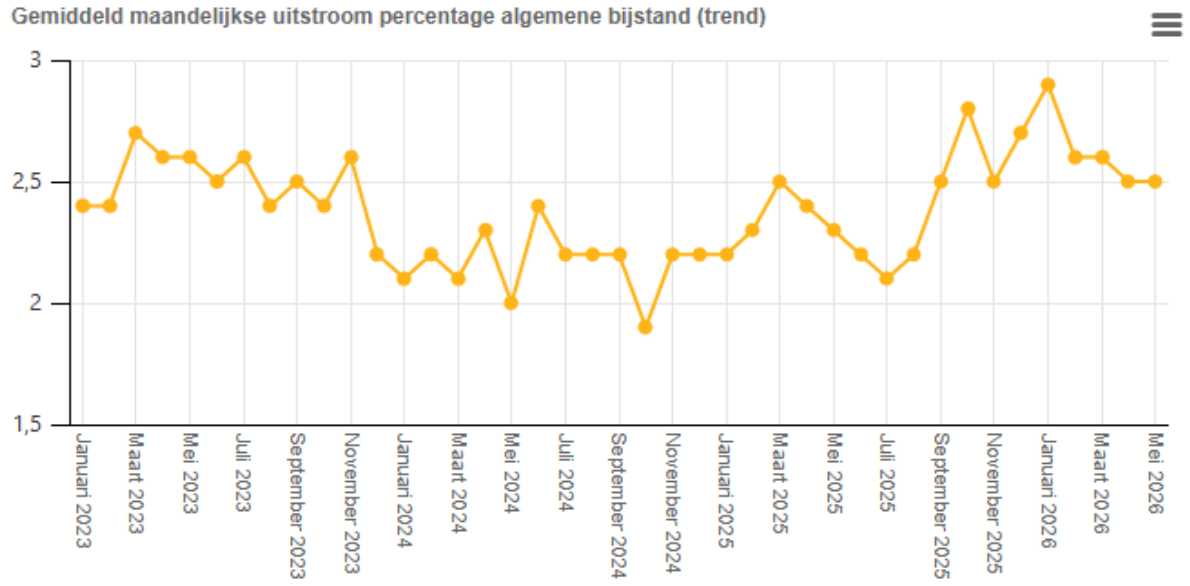
1. Het bestand blijft stabiel. Dit ondersteunt de bevinding dat de groep met kansen op de arbeidsmarkt grotendeels zijn uitgestroomd. De groep die overblijft heeft complexere problematiek.
2. De inwoners die voor het eerst een beroep op de bijstand doen hebben in beginsel al een grotere afstand tot de arbeidsmarkt waardoor zij langer een uitkering ontvangen. Daarnaast stromen 'kansrijken' sneller uit binnen de huidige arbeidsmarkt waarbij er veel vraag is naar arbeidskrachten. De groep die overblijft heeft onder andere te maken met multi-problematiek en een forse afstand tot de arbeidsmarkt. In veel gevallen gaat het om inwoners met een migratieachtergrond die de Nederlandse taal zeer beperkt beheersen.
3. Er is een lichte daling bij de categorie die arbeidsplicht opgelegd krijgt, wat past bij het beeld dat er een groep is met multi-problematiek en weinig kans op uitstroom richting werk.

Als we kijken naar de eerdergenoemde doelstellingen dan kunnen we constateren dat

Beperking (her)instroom
Uit de cijfers blijkt dat er in 2025 tot en met mei 2026 geen sprake is geweest van herinstroom. De afgelopen periode is gebleken dat het beperken van de instroom niet eenvoudig is. Er kunnen vrijwel geen preventieve maatregelen worden vormgegeven. De instroom blijft hoger dan de uitstroom en de ingestroomde inwoners ontvangen langer een uitkering.

Duurzame uitstroom van inwoners in de uitkering richting werk of studie
In 2025 zijn 51 personen duurzaam uitgestroomd richting werk of studie. Vanaf januari 2026 tot en met mei 2026 zijn 12 personen duurzaam uit de uitkering uitgestroomd. In het beleidskader re-integratie is gesteld dat 17 beëindigde uitkeringen op jaarbasis aangeeft dat het beleid succesvol is.

Verhogen van de participatie voor de groep die (nog) niet naar werk kan
Met de uitbreiding van het aanbod in re-integratietrajecten zijn er sinds de start met de nieuwe werkwijze in juli 2024 tot op heden 95 trajecten afgerond. Sinds halverwege 2024 zijn 21 trajecten gestart, in 2025 zijn dat er 80 geweest en in 2026 tot juni zijn dit 46 trajecten.
Dit betekent een forse stijging ten opzichte van de periode voordat het nieuwe beleid is ingegaan en heeft invloed op de cijfers van de participatieladder die er in mei 2026 als volgt uitziet

Trede	December 2023	Mei 2026
1. Geïsoleerd	**19%**	**9%**
2. Sociale contacten buitenshuis	**28%**	**28%**
3. Deelname aan georganiseerde activiteiten	**36%**	**43%**
4. Onbetaald werk	**4%**	**9%**
5. Betaald werk met ondersteuning	**10%**	**11%**
6. Betaald werk zonder ondersteuning *	**-**	**-**
7. Onbekend	**2%**	**-**
Totaal	**100%**	

* deze doelgroep is niet zichtbaar in onze registratie aangezien zij geen bijstandsuitkering ontvangen.

Minder inwoners leven geïsoleerd, meer inwoners doen mee aan georganiseerde activiteiten, vervullen onbetaald werk of betaald werk met ondersteuning. Vanuit de groep ‘Krachtvrouwen’ die door de mee-doen coach in Maasland is opgezet ontvangen we veel positieve reacties. Zij komen wekelijks bijeen en de onderwerpen zien er iedere keer anders uit. De vrouwen zijn actiever, hebben

sociale contacten opgedaan, hun zelfvertrouwen is vergroot en zij verbeteren hun Nederlandse taal waardoor hun zelfredzaamheid toeneemt en zij uiteindelijk minder ondersteuning in het dagelijks leven nodig hebben. Een daginvulling, door deelname aan activiteiten buitenshuis, door het volgen van een re-integratietraject of werk biedt tal van voordelen. Het draagt bij aan het creëren van structuur en het opbouwen van een ritme wat stress- en angstklachten kan verminderen. Door een bijdrage aan een gemeenschap of maatschappij te leveren verhoogt iemands gevoel van eigenwaarde en vergroot het zelfvertrouwen. Deelname aan activiteiten buitenshuis levert sociale contacten op wat de kwaliteit van leven verhoogt. Daarbij hebben fysieke en mentale inspanningen een positief effect op de algehele gezondheid en fitheid.

Conclusie
Beperking van (her)instroom en duurzame uitstroom van inwoners uit de uitkering richting werk of studie
Het bijstandsbestand is de afgelopen jaren stabiel gebleven. Ondanks een toename van instroom is het bestand, dankzij een verhoging van duurzame uitstroom, niet evenredig gestegen. Er is een effectieve stijging van de uitstroom. Tegelijkertijd zien we een duidelijke verzwaring van de problematieken onder klanten in ons bestand. Het aandeel inwoners met een langdurige afhankelijkheid van een uitkering neemt toe en het aandeel inwoners met een ontheffing van de arbeidsplicht groeit licht. Dit bevestigt dat de groep die resteert in de uitkering vaker te maken heeft met complexe problematiek en een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De keuze om meer te sturen op participatie en maatwerk in plaats van uitsluitend op uitstroom sluit hier goed op aan.

Verhogen van de participatie voor de groep die (nog) niet naar werk kan
Uit de ontwikkeling van de participatieladder blijkt dat het aandeel inwoners dat geïsoleerd leeft is gehalveerd, terwijl het aandeel inwoners dat deelneem aan activiteiten of onbetaald werk verricht duidelijk is toegenomen. Dit laat zien dat het beleid effectief bijdraagt aan het vergroten van participatie.

Doordat er veel maatwerk mogelijk is wordt het ook inzichtelijker wanneer iemand niet meewerkt aan zijn re-integratietraject. Hier kan en wordt vervolgens op gehandhaafd.

Praktijk van klantmanagers
Dankzij de nieuwe werkwijze hebben klantmanagers Werk en Inkomen (W&I) meer regie en kunnen maatwerk leveren door het uitgebreide aanbod. Hierdoor is het mogelijk om beter aan te sluiten bij de vaardigheden en mogelijkheden van de inwoners. Dit geeft niet alleen de klantmanager meer regie, de inwoner heeft ook het gevoel meer regie te hebben en het creëert meer betrokkenheid bij het traject.
Een bijkomend voordeel is dat klantmanagers zich bewuster zijn van de kosten en de duur van de trajecten die zij inzetten.
Dankzij het uitgebreide aanbod hebben meer inwoners een re-integratietraject gevolgd.

Daarnaast voert de klantmanager een uitgebreide screening uit. Dit is een tijdsinvestering en het duurt hierdoor langer voordat het traject kan starten. Tegelijkertijd is het een voordeel dat de klantmanager een goed beeld heeft van de leefomstandigheden en vaardigheden van de inwoner en betaald dit zich later uit. De ingezette route heeft meer kans van slagen en de klantmanager heeft is goed op de hoogte van zijn klantbestand.

Professionalisering
Vooruitlopend op Spoor 3 van de Participatiewet in Balans is binnen de gemeente al aandacht voor professionalisering van onze klantmanagers. In 2026 hebben de zij een training van de Bestuursacademie gevolgd voor verdieping en verbreding van de bestaande kennis.

Over de periode van driekwart jaar is het team werk en inkomen uitgebreid met een tijdelijke kracht met een expertise op gebied van moeilijk te motiveren inwoners. Klantmanagers konden gebruik maken van de coachende kwaliteiten en gesprekstechnieken om deze groep in beweging te krijgen.

Aanvullend aanbod

Bij de uitvoering van het beleid bleek aanbod voor een specifieke groep te ontbreken. Het ging om ongeveer 30 inwoners met een migratieachtergrond die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen en een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dit in combinatie met weinig arbeidservaring en/of een laag opleidingsniveau. In samenwerking met Stichting Werkshop is voor deze groep een project gestart. De resultaten van het project zijn nog niet bekend, omdat het project nog loopt.

Verbeterpunten die zijn genoemd

Voor inburgeraars is het lastig om het inburgeringstraject met werk te combineren. De focus ligt op het volgen van taallessen en hier moeten zij voorrang aan geven. De lestijden liggen vast en de uren die naast de lessen over zijn om te kunnen werken zijn vaak te beperkt om aantrekkelijk te zijn voor een werkgever. De gedachte heerst echter dat werken het inburgeringstraject kan versnellen omdat er in de dagelijkse praktijk meer Nederlands wordt gesproken en dit sneller eigen wordt gemaakt. De toeleiding naar werk was bij de klantmanagers Werk en Inkomen belegd. Dit is overgedragen naar de inburgeringsconsulenten zodat de combinatie tussen het inburgerings- en werktraject beter op elkaar kan worden afgestemd. De klantmanagers Inburgering zijn sinds 2026 klantmanager Inburgering en Werk.